

Wychodzi codziennie.
 Przedpłata wynosi: we Lwowie rocznie 18 zł. — półrocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 50 ct.
 Przesyłka pocztowa w Państwie Austriackiem rocznie 24 zł. — półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. — miesięcznie 2 zł.
 Przesyłka pocztowa na granicę: do całych Niemiec rocznie 50 marek, kwartalnie 12 marek 5 sz. — do Anglii rocznie 108 franków, kwartalnie 27 franków — do Belgii, Włoch i Szwajcarii rocznie 50 franków, kwartalnie 12 franków.
 Numer kosztuje 10 centów.
 Manuskryptów Redakcja nie zwraca.

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie: Biuro Administracji „Dziennika Polskiego” przy ulicy Aleksandrowskiej 1. 3 naprzeciwko hotelu Zoria we Wiedniu, Hamburgu, Frankfurcie n. M., w Berlinie, Lipsku, Baylii (Szwajcarii) i Wrocławiu pp. Haasenstein & Vogler; w Wiedniu F. Löb, R. Moser, Bötter i Sp.; w Poznaniu Kasimierz Namama Biuro Anonimów w Paryżu pułkownik Baskowski, Faubourg Poissonnière 33. Ogłoszenia przyjmują Agencja p. Adama Gierke w Paryżu de la Croix-Rouge, 2 Paris, w Krakowie Biuro Adolfa Dygasińskiego.
 Ogłoszenia przyjmują się na opłatę 6 centów od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem (petit).
 Listy z pieniędzmi mają być przesyłane franco do Administracji „Dziennika Polskiego”. — Listy reklamacyjne nie opłacają się, nie podlegają opłacie.

Upraszamy szanownych prenumeratorów, których abonament kończy się z dniem 15go lipca, aby raczyli jak najspieszniej uiszczyć przedpłatę, gdyż administracja nie mogłaby nadesłać później numerów brakujących.

Prenumerata „Dziennika Polskiego”
 na prowincji z przesyłką pocztową:
 kwartalnie (po koniec września rb.) 6 zł. — ct.
 półrocznie (po koniec roku) 12 „ — „
 miesięcznie 2 „ — „
 we Lwowie bez przesyłki pocztowej:
 kwartalnie (po koniec września rb.) 4 zł. 50 ct.
 półrocznie (po koniec roku) 9 „ — „
 miesięcznie 1 „ 50 „
 Przedpłatę przyjmuje się tylko od 1. i 15. każdego miesiąca.

Pieniądzy prenumeracyjnych winno być adresowane do „Administracji Dzien. Polak.” ponieważ Administracja nie mogłaby uwzględnić reklamacji z powodu przesyłek pod innym adresem.

Lwów 12. lipca.

Wzmianka nasza onegdajsza o konieczności uchwalenia adresu w sejmie na sierpniem zwołanym narobiła pewnego rwestu w kółkach, bojących się własnego cienia, a trzeba wiedzieć, że kółek takich w naszym kraju co niemiara i coraz więcej. Pod wpływem komitetów marszałkowskich i poselskich, które nadawały ton wyborom dotychczasowym, wyrobiła się teohzliwość, trudna do uwierzenia dla każdego, kto nie ma sposobności codziennie się jej dotykać. Posłowie poznańscy nie mogą pojąć z jak pochodzi ten brak odwagi cywilnej u nas w Galicji. Dopiero w ostatnich czasach zaczęli wierzyć, że ten brak istnieje rzeczywiście, bo się go dotknęli jak Tomasz niemierny rany Chrystusowej. Faktem jest niestety, że mamy bardzo mało ludzi niezawisłych w zdaniu i postępowaniu, a najbardziej pod tym względem zawisłymi okazują się być ludzie, majątkowo niezawisłe postawieni. Prędzej zaryzykuje swój byt człowiek, utrzymujący rodzinę z pracy i pensji, niż osobistość żyjąca z renty. Ta ostatnia kategoria obywateli odznacza się rzadkim serwilizmem. Zaden krok polityczny kraju nie może być uczyniony bez pilnego nadśledzania, co na to powie ta lub owa figura rządowa, a dla udzielenia sobie tej funkcji boją się nawet głośno stać, słowem wyrodził się liczny zastęp polityków, którzy chociaż mają wysokie, twarde i dobre korki u butów, jednakowoż cicho chodzą.
 Wyobraźmy sobie teraz, że politykom

takim dostaną się do rąk mandaty poselskie! Zaiste zgrozacznie głuchoniemych, o którym donosiliśmy wczoraj, musi być głośniejsze i więcej zajmujące, niż zgromadzenie takich mandatariuszów narodu. Żywym przykładem delegacji galicyjskiej w Wiedniu. Co do Sejmu zaś, to już dzisiaj dają się słyszeć głosy trwogi, czy w gronie nowowyzbranych nie znajdzie się ktoś zachwala lub zapamiętały, co zaproponuje uchwalenie adresu do korony. Kolportują wieści, że rząd nie życzy sobie adresu, i gdyby takowy został wniesiony, natenczas rozwiąże Sejm. — Okropne nieszczęście!

Słyszając takie utyskiwania, zdaje się człowiekowi, że to nie szlachta polska, czoło narodu pełna ufności w godność tegoż i pełna fantazji, — ale jakieś nowe, nigdy niesłychane plamię woznych i dyurnistów politycznych, co tak argumentuje, by ostroń brak ducha, brak iniejątywy, brak — krótko mówiąc — wszelkich cnót obywatelskich, którym się reprezentanci narodu odznaczać powinni.

Dla uspokojenia i wiania otuchy w tych panów posłów, co na pilśniowych podszwach zamysliły przesłać się przez świat, możemy przytoczyć zdanie z pewnej siły niepodejrzanego, bo zdanie pochodzące od głównego organu — polityki miłczenia, którą można nazwać także polityką „geheimratów.”

Czas dzisiejszy zastanawiając się nad zadaniem przyszłej sesji sejmowej, i kładąc na czele najważniejszych spraw ustawę propinacyjną, pisze tak w końcu:
 „Byłoby przeciwnie i uczuciom kraju i tradycjom, gdyby nowo wybrany Sejm, zebrawszy się poraz pierwszy, nie przemówił do monarchy. Miłczenie byłoby tu niejako świadectwem niemożności lub nieumiejętności wypowiedzenia tego, co należy i można bez szkody dla monarchji i kraju powiedzieć. Mniemamy więc, że do koniecznych czynności Sejmu, zaliczyć nam należy z góry uchwalenie adresu do korony.”

Zalował wypada, że miłczenia delegacyjnego Czas nie nazywał świadectwem niemożności lub nieumiejętności wypowiedzenia tego, co należy i można; ubolewać trzeba, że według organu polityki geheimratowskiej należałoby wypowiedzieć tylko to „co należy i można bez szkody dla monarchji i kraju,” a zatem coś zupełnie inoferentnego, tj. takiego, co nikogo nie zabolani nie zagrzeje. Ale zawsze głos organu krakowskiego powinien zagrzec nieśmiały i pocieszyć zgryźliwych. Co do treści zaś

adresu, to jesteśmy zdania, że adres sejmowy który przypadkiem ma tak wybitną cechę polską, zawierając powinien nie tylko to, „co należy i można bez szkody dla monarchji i kraju”, ale także to, co może wypaść z niezmiernym pożytkiem dla monarchji austriackiej i dla naszej biednej ojczyzny polskiej, która od r. 1240 zasłańiała cywilizację przed nawałami dzicy azjatyckiej, a dziś przychodzi jej zawrościć losu Bułgarom. Bez obawy jakiegokolwiek zaprzeczenia, reprezentacja narodu polskiego w dzisiejszej chwili powinna porzucić język obłudny depezy dyplomatycznych, i do monarchy, w którego żyłach płynie krew nieśmiertelnej sławy Jagiellonów — przemówić tak, aby adres jej stał się aktem prawdziwie politycznym — aby się stał dla narodu rozbitego programem, dla dynastji przestroga i wskazówką, a dla Europy manifestem.

Przeгляд polityczny

W artykule o obecnej politycznej sytuacji Eurozy dziennik Standard pisze: „Jeweli Austria i Anglja zdecydowały się na wspólne działanie — a wszystko kże przypaszać, że przyjdzie do tego — w takim razie Anglja będzie masiał sprzeciwu się zmianom politycznym przez Moskwę w Bułzarii zamierzonym, tak jak Austria ze swojej strony musi protestować przeciw zniesieniu dawniejszych regaly, na mocy której wojennym statkom wszystkich krajów nie wolno wpływać na wody konstanyopolskie”. Standard słusznie wyprowadza z tego, że i w interesie Austrii, jako państwa przylegającego ku Śródziemnemu morzu, leży nie zwiększanie ilości państw, mających taki sam charakter, i to jeszcze takie na morstwach, które ma na myśli obalenie Turcji, jako też osłabienie austro-węgierskiej barwy państwowej za pomocą pasywistycznej propagandy. Przyznanie Porcie prawo niedopuszczania odczoziennich wojennych okrętów na wody Bosforu i Dardanelów, powiano być zatem i przez Austrię podtrzymywana, tembardziej, że i sama Moskwa w traktacie londyńskim 1871 r. ponownie w tym sensie zobowiązała się. Anglja ze swojej strony nie ścierpi utworzenia państwa bułgarskiego. Fantazyzna królewska korona bułgarska nikogo tu nie omami, choćby wstawiane naprzód nazwisko księcia Ludwika Battenberg, o którym mówią, że jako Heseński, dobrze widziany jest w Wiedniu, a jako oficer marynarki angielskiej w Londynie. Londyński korespondent Allgemeine Zeitung pisze: „Wypadki w Serbji i Rumacji znów dowodnie przekonują, do czego doprowadza tworzenie państw w pół-niezależnych, dopóki taż za nimi stoi moskiewska potęga. W obecnych stosunkach „niezawisła Bułgaria” znaczy tylko tyle, że Moskwa przyzły swój zapad na Konstanyopol będzie rozpoczął z bliższej dystancji.”

Według wiadomości otrzymanych przez Memorial Dipl. markiz Salisbary i lord Hunt gor-

liwie są zajeci intręga, mając na celu wysadzenie pierwszego ministra, lorda Beaconsfield i utworzenie nowego gabinetu Whigów, do którego weszliby członek wie sironnictwa konserwatywnego i wielu umiarkowanych liberałów. Byłby to gabinet „bezczynnych talentów,” w rodzaju gabinetu starego Russela, który w swoim czasie ludzi Danię przyrzeczeniami pomocy. Koterja markiza Salisbary zamierza powtórzyć ten eksperyment.

W państwie indo-brytyjskiem szybko wzrasta się ruch między mahometanami. Masami pojawiają się broszury z tendencją Moskiewie nieprzychylną, we wszystkich możebnych dialektach wielojęzycznej Indji i rozchodzą się w ogromnej ilości egzemplarzy. Każda wieś ma swego lektora tej literatury. Z początku rząd wiekroła stawiał rachowi temu liczne zawady, ale teraz poczyna ulegać ogólnemu naciskowi, ażeby razem z imieniem Moskwy nie zohydzić imienia Anglii. Odezwy ulemów z Konstanytopola dotarły do Turkiestana, Kaszgaru, Persji, Arabji, Egiptu i Marokko.

Nowy manewr francuskich konserwatystów zawiera się w tem, by rozpuszczać pogłoski, że widoki republikańskie co do przyszłych wyborów z dniem każdym pogorszą się. Moniteur przytacza już nawet nazwiska kilka z listy 363 ekspektowanych, których ponowny wybór jest wątpliwy. Wobec tych plotek jednak występują fakta, pod względem dobitności swej nie pozostawiające nic do życzenia. Tak np. były deputowany Barambu, o którego wyborze do rady jeneralearnej wczoraj doniesiliśmy, nie zrobił żadnej odezwy do wyborców, ale po prostu przedstawił się jako jeden z 363 i przegłosował kandydata konserwatywnego, pomimo najsilniejszego poparcia ze strony rządu.

Im poprawniejszem jest zachowanie się republikańskie, tem nieojojniej postępuje sobie strona przeciwna. Kłamstwo łączy się tam z zadością i bratalstwem. Co maś się dzieć wśm tenie koalicji, wnosić można z tego, że dziennik France zaklina, by wśmle wewnętrzne były przynajmniej przed publicznością w tajemnicę trzymane. Ministerstwo rozdzieliło przedewszystkiem między cztery stronnictwa, jak dywidendy między akcjonariuszów. Bonapartyści nie są z tego zadowoleni. Każde stronnictwo chce wydać osobny swój manifest, podczas, gdy rząd opiera się, by wyszedł tylko jeden manifest od marszałka. Organa rojalistów ostro i cierpkio występują przeciw bonapartytom. Ci zaś albo odpowiadają z ironiczną prostotą, lub też równie ostro mówią: „Czemuż chcecie? Narzekacie na własną niemoc; jesteście zbitwiali. Legitymisi żądają, by rząd trzymał na wodzy bonapartytów. Rząd w odpowiedzi na to daje im stosowaną listę kandydatów. Imperjaliści twierdzą drwiąco: „To są fantazje! rząd nie jest tak potężny. Gdzie jesteście siłami, tam sami za siebie walczyć będziecie, a wy musicie iść z nami i obok nas. Gdzie to nie ma miejsca, tam niech sobie rząd popiera rojalistów i my popierać będziemy!” Legitymisi znajdują, że rząd jest zaudzi bonapartytowski; na to odpowiadają imperjaliści: „Wszakże wśm ładnie są u steru! Sam Fourton nie chce być bonapartytystą, lecz konserwatyta; ale sam duch rządu jest bonapartytowski i inaczej być nie może!”

W granice rzeczy Fourton kopuje takiego

Morny, St. Amwadięch wópt-pracowników. Ale podczas sprzeczności byli przynajmniej zgodni z sobą. Dziś zaś drą się między sobą zawzięciej, anizeli z republikanami. Co do marszałka, to ten jest pilką w ręką intręgantów i zaleudnia ma wyobrażenie o sytuacji. W jakiej się znajduje. Przed kilku dniami ks. Deczes miał z nim rozmowę i przedstawił, iż całe ciało dyplomatyca, mocno nalega, by położono koniec bezkrólewiu. Napomknął, że bardzo by było, że sprawa wschodnia weźmie taki obrót, iż nastąpi interwencja europejska, „a ponieważ, dodał, w Londynie, Berlinie i Wiedniu poczytują nas za prowizorycznych”, więc bodaj, czy będziemy mogli mieć udział w obradach”. — „Eh bien rappelez les chambres! odrzekł na to marszałek.

Paryka komendantura rozesała okólnik do wszystkich wojskowych lekarzów wśmabrującej chorą w szpitalach czytania dzienników politycznych. Oberoer dozwala się czytać tylko dzienniki konserwatywae.

W Paryżu rozesała się pogłoska, że jenerał Fabrice członek niemieckiej rady związkowej z Saksonji, przybył do stolicy Francji w nadzwyczajnej misji od ks. Bismarka, by nalegać na przyspieszenie wyborów. Wprawdzie pogłoska tej zaprzeczano, ale bonapartyści korzystają z niej, by wymóżyć na rządzie oznaczenie terminu zwołania wyborów.

Posiedzenie serbskiej skapczyzny 9. bm. było bardzo burzliwe. Przeciwnicy rządu, (konserwatyści i skrajna lewica), zapowiedzieli wystąpienie swe ze skapczyzny, motywując ten krok zachowaniem się większości. Większość zniwoliła prezydenta do odczytania tego oświadczenia i przyjęła je do wiadomości. Rząd nakazał bezwzględnie nowe wybory w liczbie 31 tyle bowiem członków brakuje do tego, by postanowienia skapczyzny miały się legalna.

Jeżeliby potrzeba było jeszcze dowodów na to w jak opłakanem położeniu znajduje się Rumacja, gwałtem napierająca się wojny, to przytoczymy tu co pisze korespondent jednego wiedeńskiego dziennika. Oto rumuński ministerstwo wojny, ażeby być w możności zapłacenia 350.000 fr. za materiał dostarczany na budowę mostu pod Gruzją, musiało nakazać wstrzymanie wszelkich innych wydatk. Prefekci poczynili olbrzymie malwersacje przy dostawie prowiantu, ale nie boją się nic gdyż mają wielkie stosunki.

Wojna.

Europejski teatr wojny.

Mimo pozornych powodzeń nad Dunajem, armja moskiewska nie znajduje się tam w przyjemnem położeniu. I tak Pester Lloyd otrzymał od osoby fachowej w Berlinie komunikat następujący: „Według tego, co piszą sprawozdawcy fabrycy, nie należy spodziewać się w Bułgarij zbyłt prędko czynów rozstrzygających. Intencjatura moskiewska od samego początku mało zwracała uwagi na dobre zaopatrzenie armji, i to już teraz mści się zaczyna. Sztabowcy pręsy od dawna już mówili, że linja kolejowa z Moskwą południową nie wystarcza do należytego zaprowiantowania armji operacyjnej. Przez tego w Berlinie wiedziama doskonale, że pociąg moskiewskie były od samego początku w stanie

MARRO-HARRING

I pamiętniki jego o Polsce (1828-1830.)
 Napisał
AURELI URBAŃSKI.
 (Ciąg dalszy.)

Przyczynę do charakterystyki narodów. — Siostrzeniec moskiewskiego dygnitarza. — Dwa wyroki.
 „W charakterze i żywocie jednostki odzwierciedla się częstokroć obraz społeczeństwa, czy to w kościele, czy w kulturze, czy na fakultecie, czy w szeregach.”
 Z widocznym apodobańiem, w którym jednak krwaw serdecznością i iza gorzocy przebija się ból zawodu i nienawiść tyranji, skreślił autor postacie obu dwuniołników, stwierdzając oraz prawdziwość wypowiedzianej przez się tezy, iż w narodzie moskiewskim najozyźszych charakterów wśród ciemnego szlaku należy gmina, tudzież że nikczemność rośnie tam ze stopniowaniami klas rangi, które coraz to wyżej od wszelkiej zwalniają odpowiedzialności, zagarnęły przywilej lotrowstwa i samowoli.
 „Bóg wysoko, a car daleko!” — przypowieść ta codziem tylokrotnie powtarzana, oto jedyną westchnienie ucieszonych westchnienie ciche, ostrośne; jak bowiem „Bóg wysoko, a car daleko,” tak Sybir rozległy, a „wszystkie drogi wiodą do — Kamczatki.”
 Znow znakomity egzemplarz typowy — przeciwnicy stonawicy biegun do dwu poprzednich — egzemplarz, zastępujący na zamieszczenie w wielkiej galerji charakterów narodowych.
 Moskal przepada za grą hazardowa. W koszarach i lazarecie, wbrew ostrym zakazowi z Belwederu, „sztosik i lancchetti” dzierżył swe berko; grupy namietnych graczy otaczały barłóg, na którym „bankier” wabił współtowarzyszy, rzucając na hazard od pięciu złp. do pięćdziesiąt rubli w srebrze.
 Wśród namietnych tych graczy poznał autor ów ciekawy okaz, siostrzeniec dygnitarza moskiewskiego, który za pośrednictwem swej żony, dawalaj „aby” kacharki, dochrapał się chrestów i

dostojeństwa. Dygnitarz stał na czele dywizyjnego komisariata gwardji; przez ręce jego dostawały się corocznie miliony do pojedynczych pałków, tak iż pojedynczy jenerałowie tej dywizji czuli się niejako zależnymi od niego. Związka, że asygnaty ich do kasy przyjął lub odrzucił był mocen. Stanowisko to wstawiło mu przemycanie krewniaków żony do służby pręstrowej, nepotyizm bowiem cięży brzemieniem tsk na rządzie, jak na armji.

Siostrzeniec dygnitarza, jako b. akademicz wileński po roku służby junkierskiej otrzymał mianiał epolety; ze zaś kilka tylko miesięcy niedostawało mu do niezawodnego awansa, czuł zaś protekcję wujaszka za plecami, przeto nadymł się w pyzce, oczka zaś jego kirgizki zdradzające rodowód, dumnie błyszczwały. Prostantwo i dzikie jankra nie miały granic; wykztałcecia akademickiego nie znalazł tam śladu, z głośną walczyła w nim tylko szarozamiłość i złośliwość podstępna. Prócz polskiego i moskiewskiego języka żadnym innym nie władał, nie przypuszczając nawet, iż na świecie istnieia jakie literatury, jakkolwiek świetnie się ohabiał akademickimi świadectwami (!).

Przy kartach odśladani czele swe szlachetnie wnętrze. Nieczuły na piosękę „fidibus”, przez żartobliwego kolege pod nos mu podsunął, siedział nieruchomy i w kartach zatopiony na rogu tapczana, depóki woń osmalonego, szczecinnowego wąsa nie obadziła go z zamyslenia. Przeszywający wzrok Kirgiza nie mógł oderwać się na chwilę od rozsypanych groszy i złotychek, jakby cały był jego ważył się w niepewności wygrania. Duszę jego zdawała się tak namiętate igańdo do lada groszka, jak serce średniowiecznego „mianerängera” do usmiecha ubóstwionej; nie dziwnego, każdy grosz przyoznaiał wartości tej istocie, która — grosza nie była warta...

Znany jako rozpustnik, zawiązał na romans z córką pokrewnego mu pułkownika, prawdopodobnie z rachuby awansa i celem zagnięcia posaga panny, by móżdż potem przetrwonił go w „faraona”. Ażali szlachetny ten młodzieniec rzeczwiście pozyskał wzajemność, pokrywała tajemajca serdaszka tej damy, która jednak do walała na skryte schadzki i wobec całego świata wyszczególniała jankra. Złotej pawny przyzłości, holdował nasz młodzian Baskowski, zapijając się od rana do nocy. Raza pewnego, radzieja posaga i — winem zgrzany, postanowił odwdziwić i przy danej sposobności

wprost przedstawił się pułkownikowi jako zięć przysły — in spe.

Z trudnością zataczył się pan junkier do domu obywatowej, a zastawszy ją sam na sam w dziewiętej komnacie, rzucił się w wygodnej pozycji na fotel, swobodnie wiodąc z panną konwersację. Pan pułkownik, przetrzasły oczy po przedobiednej drzazce, puścił się w domowym szlafroku rzędem pokoi do izdebki córki-anioła. Stanął na progu, oniemiał zszasa z podziwu i oburzenia; zachwiał zaś junkier, budując na serce panny i dając folę podszeptem Bakhusa, stał śmiało przed komendantem i oświadcza się o rękę jego córki. Pewne oznaki na ciele młodziana, wraz z łomotem na schodach, przez do mowników zastyszczanym, wskazywały niejako na sposób przyjęcia go przez rozozrozonego Marsa; faktem niemieli, iż szlachetny junkier, z domu pułkownika na odwach najbliższy „czwartaków” odstawiony, znalazł tamże spokojny przybytek do przespania się po niefortannej wyprawie za Złotem Rzemem. Od dnia tego unikano go w pułku; nadto, gdy junkrów przeniesiono do szkoły „balansownia”, nie znachodząc innego towarzystwa, zapuścił się w poufale stosunki z ostatnimi wyrzutkami saldadów, pijąc z nimi, ogrywając ich w karty, i szcącąc się przed nimi otwarcie względami pięknej pułkownikowej.

Z powrotem junkrów do pułku począł się znow narzacać im natrętnie, jakoby nie zdrowego nie było zaszło; wlektórzy z towarzyszy, o wolniejszem trochę sumienia, ratrzali zaś i na przygody jego przez palce. Alieci pewnemu Sakszończykowi w pułku znliło w sposób niewytłumaczony 40 rubli, gdy zaś nasz junkier zawsze zdradzający niedostatek, nagle znacznie-szym szumiejąc począł grosiwem, podejrzliwy Sakszończyk postanowił nie spuszczać z oka lekko-myślnego kolegi. Niebawem pan eksakademicz wileński odwdziwiwszy porucznika swego, również Niemca, zastał go znunzonego ówczesnymi na łóżku; po krótkiej pogawędce porucznik, chcąc pozbyć się nieulubianego gościa, zamrnyłszy oczy udał się-gone. Siostrzeniec dygnitarza, podniałszy się chyłkiem z łanapy, zakradł się ostrożnie na palcach ku komnodzie, na której zoczył był palczarek z polskimi banknotami, a ułżywszy mu ciężara, wymknął się z pokoja porucznika, który odarty był tym widokiem nie był w stanie powhiczyć do na gorący aczynku. Przywołany dzieśszyk pobiegł za gościem i dopadł go na „Nowym Świecie.”

I jak sądzicie, znalazł się junkier wobec spoconego stajajki? Dał mu może policzek, i udając posadzeniem oburzonego odesłał go zakrwawionego do domu? — Boh sahraani. — Wyjękniejszy niezgrabnie jakieś uniewinnienie, kesał „kianiać się panu porucznikowi,” z do-datkim, iż osobicie z nim się porozumie.”

Oczywiście porucznik doniósł o tem niestychanem zdarzeniu szefowi szwadronu, jak tego honor pułka wymagał. Unikając głośnego skandalu i sądu wojennego, który przestępca na dożywnia służbę saldadów byłby skazał, postanowiono w kółka oficerów, by poszkodowany, wezwawszy niedźnika do siebie, przedłożył mu dokument do podpisu, mocą którego tenże zeznaie, „iż powazył się porucznikowi swemu N. N. tyle a tyle „zwędzić” złotych polskich — że za-tem, w razie oficerskiego awansa dobrowolnie zrzeka się epoletów, jako niegodny noszenia oficerskiego unifroma gwardji.”

Dokument ten podpisał junkier spokojnie, posypał go piaskiem, i podał z wojskowym wko-nem swemu porucznikowi, który na ten widok, ni-by po zmiejn kapieli, miasto winowajcy sam omal nie stracił przytomności; zebrawszy jednak zmny-sły, iż przedstawiał Moskalowi, ile zawiódł się na nim, i jak hanbiącego dopuścił się występku. „Czowieku!” — zawołał oburzony — „nie pojmuje, jak mógłś taż zapomnieć się wobec mnie, który zawsze obchodziłem się z Tobą, jak z meżem honoru, z przyzwoitością, a nawet przyjaźnią! Dlaczego nie miałeś zautania do mnie? Wszak z ochotą bylbym Mu potrójąją służyl pożyczka. Zaiste, tak mi żal młodych lat Twoich, iż na honor, dziś jeszcze byłbym w stanie podwójną pożyczycy ci kwotę, anizeli ta, która skradłeś, była byś...”

„Szczaszaj panie porucznika — przerwał siostrzeniec moskiewskiego dygnitarza — „po-życz mi pan dwa ruble... w haniebnej jestem potrzebie...”

Zuchwałość niedźnika wywołała nakoniec krek stanowcy. Hanba jego stała się w pułku powszechnie wiadoma — trzech zaś junkrów z jego szwadronu, wybranych przez towarzyszy, udalo się w odświętych mundurach do swego szefa z oświadczeniem, iż wszyscy junkrowie pułka przez wzgląd na swój honor służycy z nim nadal nie mogą — że zatem wzdalenia go z szwadronu i pułku oczekują Szeł szwadronu, Estofczyk, upewnił ich zmieszany, iż jenerałowi naj-

spieszniej sprawie całą przedłoży, że zaś tymczasem, by wszelkiej z wzgardzonym unikać mogli styczności, wyklacza go od służby dyżurnej.

Jenerał zależnym był od osoby wujaszka pana jankra, zwłaszcza, iż przed laty dygnitarz był wyłapał go był na jakimś nieporządku z kaso-wem asygnatami. Powiadają, iż przez zapomnienie jenerał dopisał był jedno tylko zero do gotowej asygnaty, poczem u kasjara całą podniósł same... W porozumieniu z dygnitarzem wyrównano pomyłkę... errare humanum... Sprawę zatuszowano w tajemnicy, i nikt o tem nie dowiedział się, krom wójta i — gromady, t. j. całej dywizji.

Otóż obecnie pan jenerał na deniesienie szefa szwadronu wzeszły ramionami, pokręcił głową i przyrzekł rozmówić się z wujaszkiem ekskludowanemu jankra... I cóż się stało? Może jenerał nie zastał dygnitarza w domu — może nadszedł go zagłębionej w dywizyjnych rachunkach — lub może wobec spraw większej wagi, jak np. wiadomości z ostatniego „lever” w księcie, zapomniał deniesić mu o sprawkach szlachetnego siostrzeńca... Może!

Kilka minęto tygodni, junkier, nie zdradzając ani śladu czarnych myśli, szmiał dalej wesoło, stawiąc towarzyszom gładkie niedziane czoło i korzystając ze swobody, od rana i w wszelkiej uwolniony; jeśli zaś pierwszy lepszy nawet żartyk usmiechnął się na widok jego sztycheru, mrużąc „wor” lub t. p. komentarz, nówczasz młodzian sobie radził w junkierskich g-łonkach, zaświstał pełen wesołe alegro.

I znow kilka minęto tygodni, alieci gruchnela wieść, iż „opiekun cudzych rubli” mianowany został porucznikiem, nie gwardji wprawdzie, ale zawsze porucznikiem armji. Wśm wśmłorocznemu dokumentowi... Otóż siostrzeniec dygnitarza byby nim został rzeczywicie, gdyby nie nowy katalizm... wywołany bliższem zapoznaniem się jego z kilku srebrnemi tyżkami w oberży...

Jeśli jenerał w zapomnieniu dopisał mógł bliże zero do asygnaty, dlaczegożby junkier w zamysleniu nie mógł wtknąć do kieszeni srebrnej tyżki oberżysty, takiej zresztą bagaceli?... A może pan porucznik, opuszczając Warszawę i udając się do armji, zamierzał jedynie postarać się tym taim sposobem o pamiętkę ze stolicy Polski?... Dość iż w dni kilka po tym wypadku jakiś dowcipniś rozgłosił po Warszawie,

najgorszym. Ludzie fachowi przypisują temu brakowi główny powód ociągania się z przeprawa przez Dunaj, ponieważ bez znacznej liczby wozów, armia nie mogła myśleć o przejściu na drugą stronę. Łatwo się to zrozumieć. Jeżeli się zważy, że zwykły korpus armii potrzebuje 775 wozów dwukonnych, 265 czterokonnych a 469 sześciokonnych, na których mieści się prowiant...

Tajemnica, którą były otoczone operacje Salejmana paszy w Czarnogórze, zaczyna przedstawiać się w tem samym świetle, w jakim myśmy ją widzieli od samego początku. Paster Lloyd otrzymał z Cystyni oberżer list, z którego dowiadujemy się, że zwycięski wóchód wojsk tureckich przez dolinę Zety był dostatecznym, aby Czarnogórze odjąć choć do wojny przynajmniej na lat 25. Dolina ta, najbogatsza w całym kraju, została tak zniszczona, że ludność nie będzie teraz miała żyć z czego. Z tysiąca ciał zabitych, które się pogrzebano, rozchodzą się miazmy, zatrąwiające powietrze, skutkiem czego w bardzo wielu miejscach pojawił się już tyfus. Armia księcia Nikyty, utraciwszy trzecią część swoich ludzi, prawie nie istnieje, a brak prowiantu robi niedoładnymi i tych, co zostali. Salejman nie obsadził Czarnogóru, ponieważ czyni taki byłby bezcelownym. Czarnogóru wra samą z głodu, więc jakim sposobem mogłaby się wyżyci armia turecka. Zaprowiantowanie wszystkich twierdz i blokhauzów nadgranicznych wyszczepa najzupełniej do utrzymania w kordzie krnąbrnego wasalla. Oto powody, dla których Salejman opuścił Czarnogóra. My dodamy, że skłoniła go do tego także dyplomatyczna interwencja Austrii. Dziś wojska Salejmana odchodzą już na naddunajski teatr wojny. Książę Nikyta siedzi tymczasem obojętnie i długie lata nie zaprzagnie wojny, dziękując w duszy Bogu, że teraźniejsza jeszcze tak szczęśliwie dlań się skończyła.

Gdańsk 6. lipca. Mamy tu co dzień nowe transporty z ranymi z okolic Zimnicy nad Danajem. Chorych wysyłają w głąb kraju moskiewskiego dla odczyszczenia miejsc w szpitalach rannych dla nowych spodziewanych chorych i rannych. Z Maczaju przybyło wczoraj 200 lekko rannych z których 17 Tarków; byli to ranni z bitwy świętej odbytoy pod Babadgiem. Tarków tam 15 tysięcy, a jutro przybędzie im 12,000 Egipcjan pod dowództwem księcia Hasana; wątpię więc należy czy uda się Moskwie zaobcywać Trajana.

Czternasty korpus generała Zimmermana ma być wzmożony pięciu brygadami 40 korpusu; generał tym sposobem będzie miał 50,000 pod ręką. Przechód wojsk z Braity na Maczyn w głąb Dobruży trwa ciągle. Dziś przemaszerowały przez Gdańsk dwie nowe brygady, udające się do Braity. Rumani zajęli pozycje pod Turau-Magureli opuszczone przez Moskwę; Rumani dowodzi generał Manu. Turcy bezustannie bombardują Giurgewo, z którego już tylko gruzy zostały; mierzają ciągle do dworca kolei żelaznej i ostatecznie może go też zniszczyć. Tężeja firma cieleńska Prawatke et comp. podjęła się wystawić w dniach dwudziestu gotowy most dla Rumarów pod Kalafatem. Bitwom pod Sistówą i Nikopolisem asystowali następujący oficerowie austriaccy: pułkownik barona S. Bechtoldheim, pułkownik baron Löhnelsen i kapitan v. Bolla.

Bukareszt 7. lipca. Wrażenie, jakie zrobiła w Europie wiadomość o przejściu Moskali przez Dunaj, było w pierwszej chwili dla Turcji nader fatalne. Zawszą zaczęto wołać, że Turcy nie bronili przeprawy, że ich dowódca jest nieudolnym, wreszcie, że nie mają wojska. Tymczasem rzecz miała się przeciwnie. Podczas gdy w Stambule

z pewien oficer moskiewski wydał Polakom wojnę i rozpoczął kroki nieprzyjacielskie koatrybucją w postaci ścigania z obiegu srebrnych tyżek. Ka wielkiej groźbie generała-protektora, a niesłychanej ucieszce pałku, złodziejstwo zostało odkrytem, eks-akademika zaś moskiewskiego stawiono przed szefem szwadronu. Na gromkie wyroztaty komendanta odpowiadał Moskal spokojnem wężerzeniem wodnistych szych żrenie kirgizskich, jakoby ma odczytano obojętny artykuł z Warszawskiego Kurjera. Zaocy karykenc dignitarza nie zdołał już sam zaramienić się, ani zblednąć. A zresztą czego mógł się obawiać, czując po tęże za sobą plecy, nade za wiedząc, iż nie popełnił żadnej zbrodni przeciw — państwu i rządowi? Nie należał on nigdy do tajnych stowarzyszeń, nie zajmował się „przewrotnemi“ agitacjami, z imienia nawet nie znał pojęć sprawiedliwości, wolności, prawa, honoru — miał przeto spokojne, czyste samienie.

Odstawiony na odwak, przedstawił jasno podoficerowi eskorty, iż wyochylenie kieliszka byłoby bardzo właściwem po takiej komocij; na roga zatem aleksandryjskiego plaça wstąpiwszy do szyneczka, miał sposobność wsunąć żydkowi w rękę jedną z „pamiątkowych“ tyżek, i spieniężył ją za bezcen właśnie w chwili, gdy zniecierpliwiony oficer wpadłszy do spelanki, dostępił ją w rękę żydka. Obarzony mazyk skonfiskował przedmiot podejrzanego handlu i wsunął go ooczywiście do własnej kieszeni.

„Kradzież? — Czy to warta tyle zachodu taka błałostka? Mój wujaszek inaczej kradnie. a nikt nie ma otworzy. Toż to naprawdę niesprawiedliwa! Kradnił miliony, pięknie ci się pokłonił, pochwył lada bagatelkę, a postawią cię przed sąd wojenny!”

Nie bez gwałtownego pomieszania przyjęli sędziowie oryginalną tę obronę do wiadomości. Nareszcie zapadł wyrok, rzacający światło na stroniczność tych sądów, które za lada wolniejszego słowa „miałezników“ wysyłały na Sybir: „Junkier zdegradowany został na czas nieoznaczony do służby w pułku linjowym piechoty, atoli z pozostawieniem szlachectwa, w skutek czego kiedykolwiekbyś awansować mógł na stopień oficerski.“

chciano energicznie bronić przeprawy przez Dunaj, i Moskalom stawiać trudności na każdym kroku. Abdal Kerim był natomiast zdania, aby całej linii dunajskiej, z wyjątkiem twierdz, tylko o tyle bronić, o ile to było okaze potrzebne do poznania ruchów i siły wojsk nieprzyjacielskich. Właściwa obrona ma nastąpić dopiero u podnóża Bałkanów, gdzie teren jest nierównie odpowiedniejszym do przyjęcia walnej bitwy, a jeżeli równiay Bałgarij. Abdal Kerim tak argumentował: Linja Dunaju jest zbyt długa, byśmy jej wszędzie równie skutecznie bronić mogli; Moskale muszą ją zatem przejść. W najlepszym razie podczas przeprawy moglibyśmy im zabić od 25 — 30 tysięcy ludzi, a to kampanji nie rozstrzygnie. Łaczej atoli rzecz się przedstawi, jeżeli właściwą obronę przeniesiemy w Bałkany. Nasze twierdze są dość silne, aby znaczną część wojsk nieprzyjacielskich trzymać nad Danajem, a z tymi, którzy pójdą w Bałkany, damy sobie radę, tem łatwiej, że Moskale będą mieli nie mało trudności przy zaprowiantowaniu wojsk posuwających się w Bałkany. — Plana ten został przyjęty. Z najlepszego źródła mogę donieść, że główna kwatery moskiewska nie była przygotowana na coś podobnego. Sądziła ona, że Turcy będą bronili przeprawy jak najenergiczniej, ale gdy raz Dunaj zostanie przekroczony, to wtedy jej wojska nie natrafia już na wielkie trudności. W tym celu utworono lotny korpus, liczący 6000 kozaków, który miał dotrzeć do stóp Bałkanów. Korpus ten dostał w rzeczy samej do Tirnowy i zajął to miasto, ale jaki rezultat tego rekonesansu? Oto Moskale stoją pod Sistówą jak stali, i kreku naprzód zrobić nie mogą, ponieważ nie znają ani sił, ani pozycji nieprzyjacielskich, a tymczasem faktem jest niewątpliwym, że Turcy mają w Bułgarij przeszło 200.000 żołnierzy. Moskale ze swej strony robią wszystko, aby nie narazić się na klęskę. Prócz armij teraźniejszej, liczącej 250 000 ludzi, tworzą w Rumani drugą, w której skład wjdą trzy korpusy mobilizujące się teraz w Moskwie. W ks. Włodzimierz będzie jej głównym dowódcą, a generał Zimmermana szefem jego sztabu.

Stambul 10. lipca (tel.) Prawie codziennie przychodzą tu wielkie zapasy broni z Anglii, Belgii i Francji. W Porta nakazała pobór rekruta w sile 140,000 ludzi. Rząd spodziewa się, że najpóźniej do dwóch miesięcy nowa ta armia będzie skoncentrowana w górach i dolnych wawozach bałkańskich. Sultan i jego brat otrzymali w Londynie 25 milionów, oddając w zastaw swoje skarby prywatne, którą to sumę oddali natychmiast ministrowi wojny do dyspozycji.

Według wiadomości w Malej Azji, garnizon moskiewski w Bajazedzie; wzwany przez Kurdów do poddamia, odrzekł, że może się poddać tylko wojskom regularnym. Muktar pasza dowiadawszy się o tem, wysłał zaraz kilka bataljonów regularnych w tamte strony.

Szach Husseta, główny dowódca Kurdów, który p w pałku Ardahanu połączył się był z Moskalami, oświadczył teraz, że chętnie będzie pomagał Tarkom.

Azjatycki teatr wojny.

Kampanja moskiewska w Malej Azji rozpoczęła zdrażdzieko na 24 godzin przed urzędowem wypowiedzeniem wojny, a zakończona teraz zupełną Moskwą porażką, i jej haniebnem odwrotem do Aleksandropola, jest dla cara podwoją, jaką, militarną i polityczną. Europa widząc, jaką armia statystyczna, mająca do 300 dział połowych, pró z wielkiego parku oblężniczego, ucieka przed wojskami liczebnie słabszemi, musi nareszcie uwierzyć, o czem Polacy oddawna mówią, że pod względem militarnym, Moskwa jest kolosem na nogach drewnianych, którego żadne większe mocarstwo nie potrzebuje się obawiać. Co do kwestji politycznej, ta jest jeszcze większą. Moskwa postępując naprzód w Armenii, mogła nawet w razie niepowodzenia nad Dunajem, rościć sobie pretensje do pewnego wynagrodzenia, gdy natomiast w Azji pobita, traci znaczną część ze swych nadziei nawet wtedy, gdyby wojska jej posuwały się zwycięsko w głąb Bułgarij. Jakkolwiek dzisiejsi Turcy nie są skłonni do wojen zaczepnych, w każdym razie trudno przypuścić, aby Muktar pasza siedział długo w Karsie bezczynnie; przeciwnie cała dotychczasowa działalność tego woźda uprawnia do przypuszczenia, że pozwoliliy kilka dni wypocząć swoim żołnierzom, przewiesie teren wojny z Armenii na Kaukaz, aby w połączeniu z Derwiszem paszą operującym od Batum, Izmaitem paszą, znajdującym się w okolicach Bajazetu, i nareszcie oddziałami powstańcami, których pełno na Kaukazie, starać się Moskwę otoczyć i zniszczyć. Moskwa tracąc Kaukaz, który przez sto lat zdobywała, straciłaby nierównie więcej, niż nad Danajem w najlepszym nawet razie mogłaby uzyskać.

Ze powstanie na Kaukazie wcale nie zostało stłumione, ale owszem szerzy się, ogarniając wszystkie ludy górskie, dowodem na to wczorajszy telegram z Petersburga, który po bardzo długim milczeniu przysłał nagle, że od Sachum-Kaleh do morza Kaspjskiego wre walka zaczęła. Ponieważ powstanie wybuchło także w pobliżu kolei tyńskiej, przeto bardzo być może, że w ostatnich czasach oddziały zbrojne popyły kolej i pozabierały transporty prowiantu, co głównie mogło skłonić księcia Michała do ucieczki z pod Karsu.

Moskwa straciwszy kampanję w Malej Azji, mimo największych wysiłen nie będzie jej mogła przedko pomóc. Gdy się wojna zaczynała, armia moskiewska była dobrze zorganizowana, Kaukaz był spokojnym, a Turcy w całej Armenii mieli wojsk bardzo mało. Dziś armia jest zdezorganizowana, Kaukaz pali się na wszystkich punktach, a Turcy nie tylko mają znacznie więcej wojsk, lecz nadto ich żołnierzy jest opanony światem, co odnieśmionami zwycięstwami. Czyż w takich warunkach w ks. Michał przekroczy drugi raz granicę i zdąży aż do pod Kars? Nam się to wydaje nieprawdopodobnem. O ile ze wszystkiego wiadomo można, Moskale zachowują się teraz odpornie, ratując sam Kaukaz. Strata jednak byłaby niepowetowana, gdyżby Turcy stanęwszy u granicy uznali swoją misję za skończoną. Taka obojętność leży w charakterze Tarków, chociaż z drugiej strony trudno przypuścić, aby powstańców kaukaskich zostawili oni ich własną losowi. Chcąc nie chcąc będą musieli pospieszyć im na pomoc.

Z obrona w Malej Azji, w pierwszej linji z

Taraja musi być najbardziej zadowolona Anglja. O interesa swoje indyjskie nie potrzebuje się ona znowu niepokoić, i dla tego po cofnięciu się Moskwy do Aleksandropola, znacznie zmniejszyło się prawdopodobieństwo rychłego wstąpienia się W. Brytanii.

Telegram petersburski, który poniej zamieszawszy, potwierdza w zupełności wczorajsze doniesienia tureckie o klęsce Moskali. Stara się on tylko ujęciwyszy przegrane doszować o dobrowolnem ustąpieniu z pod Karsu i prowadzeniu 3000 rodzin chrześciańskich przez Tergukasowa, co miało się przychyć do jego księcia, ale czytelnik nie byłby nawet obeznanym z kłamstwami moskiewskimi poza, że cała stylizacja tej depeszy jest naciągana, i że w każdym jej słowie można wyyczytać fatalny krzyk: przegrana!

Oto wspomniany telegram: Petersburg 11go lipca. (urzędowe). Z Aleksandropola 9go lipca doasza: Otrzymawszy wiadomość iż Muktar-pasza zabrawszy prawie wszystkie swe siły, maszeruje na Kars, Loris-Melikow na razie zastanowił bombardowanie Karsu, odesłał działo do Haruk Dara i Aleksandropola, skoncentrował konnicę pod Chaziwoli, a piechotę pod Saim.

Kolumna Tergukasowa z Dajar do Sarp

Ohannes maszerując, wzięta pod swą opiekę 3000 rodzin chrześciańskich, które przed okrucieństwami baszybożuków i Kurdów uciekły z doliny Alaszkeru. To o późnito rach tej kolumny, i umożliwilo tureckiej piechocie uderzyć na tylne strażę Tergukasowa. Tergukasow po stanowił z tego powodu najpierw chorych, rannych i emigrantów do Iğdiru (w guberni Eriwanjskiej) zaprowadzić. Tergukasow stanął w Iğdirze dnia 5go lipca, a ruszył dalej ku Bajazetowi 8go lipca.

Neue fr. Presse pisze w ostatnim numerze:

W każdym razie kampanja moskiewska w Azji przedsięwzięta w 120.000 z 300 działami najhaniebniej się skończyła. Na niegodziwyszych sposobów używała Moskwa, byle tylko tak w Azji jak i w Europie podkopać powagę rządu tureckiego, podać go w ohydę własnych jego poddanych, podburzyć chrześcian ludźmi obietnicami, siowem miznego nie szczędziła, ani intrygi, ani pieniędzy, ani podstępów, ani nawet okrucieństw, byle tylko przygotować upadek Turcji, a sobie zwycięstwo zapewnić. W Eriwanumie konal angielski, pewien Ormianin, stwarował był całą partję moskiewską, rozumie się przy pomocy brzęczących pieknie rubli, zadanem której to partji było roznieść najfalszywsze wieści o rządzie i wojsku tureckim. Tarecką armję w Malej Azji otrzymano dzięki tej partji jako niezdoła do niczego, jako zdemoralizowaną, żołnierz uchorz i lenawy, oficerowie bez zdolności i t. d. a moskiewskie wojsko — tożsame bohater. Jaz i Kars, jaz i Eriwna — niebawem miały wpaść w łapy tych świętych bohaterów, az ta rapt-m, ka zawiwizna śniata coto, zawiast Tarków, Moskwa w nogi! — i oto ci gausni zniewieścieli i zdemoralizowali Turcy na każdym kroku kropią carskich żołdatów tak, że nie minęło dwóch tygodni od rozpoczęcia działań zaczepnych ze strony tureckiej, jak cała ta stoładuziesietotysięczna niezwykczona armja, carska została co do nogi przez wymięcioną. Nie dziwilibymy się wcale, niszczyszy wkrótce, że Turcy biją Moskwę w jej własnych granicach, a że swieze zwycięstwa tureckie oddziałyja zwycięśliwie i na powstanie kaukaskie i na ludy Azji środkowej, o tem ani wątpić. Urok potęgi carskiej na Wschodzie, na długą rąd; Muktar pasza niepospolity cios zadał carzymowi w całej ogółem Azji.

Moskwa stara się wytłumaczyć, dla czego w Armenii jej nie poszło. Polit. Cor. odbiera w tym względzie z Tyfisu następującą relację, datowaną 1. lipca:

„Świetne nadzieje, powzięte z powodu początkowych sukcesów obu skrzydeł moskiewskiej armji z kaukaskiej, skończyły się jak najsmutniej. Jest to tem bardziej przykre, że główna kwatery nie przecenając się przeciwnik, wcale się do tego nie przychylił swemi rozporządzeniami.“

Z początku doskonale się powiodło jenerałowi Ogłobzju. Ousadzony na samej granicy wzgórsa Mocha Estater, odkrył sobie wnet drogę do doliny Kiatryczy. Następnie, po barzoku krwawej walce, zdobył wzgórsa Kuubanskię, posiadanie których było bardzo ważnem, wzgórsa te bowiem położone o 6 kilometrów od morza na lewym brzegu rzeki Kiatryczy, stanowią niejako kłuz do całej doliny bałkańskiej, a mianowicie całej północnej Kabałejji. Ostatniem zwycięstwem jenerała Ogłobzju było zdobycie Semeby, punkta także bardzo ważnego z powoda, że dominuje nad wszystkimi: komunika-cjami fortecy w Lazistanie (?). Od tej chwili szczęście jakby się odwróciło od jenerała Semeba była ostatniem jego tryumfem; od Semeby — same tylko nie powodziła, ani kroka naprzód. Zmiasu naprzód, co cawila w tył trzeba było. Na początek pobili go Turcy pod Czykiedziiri (nad samym morzem, trzy mile na północ od Batum; Semeba, o milę nad wschód od Czikiedziiri i o tyleż na południe od wzgórsa Kuubanskię, na lewym brzegu r. Kiatryczy leżącej; wszystkie te miejscowosci ciekawej kampanji, cayełnik znajdzie na doskądniej mapie: „Special-Karte des Turgischen Armeniens, H. Kupert, Berlin, Mai 1877; p. R. D. P.). W bitwie pod Czikiedziiri, przekonał się jenerał o przewadze sił tureckich. Na początku przeszłego miesiąca przysłał Muktarowi posiłków z Europy nie mniej jak 22 bataljonów z 45 działami; ostatnie posiłki przywiózł z sobą do Batum Derwisz pasza. Stracawszy w atakach na Czykiedziiri około 800 w zabitych i rannych, jenerał zmuszony był cofnąć się do Semeby. Ale i z Semeby niebawem został wyparowany, i już ciągle się cofał; bataljony jego pod Semeba okazały się zbyt nieznaczniemi w porównaniu do 34 tureckich (?); tureckie bataljony nigdy nie przenoszą 500 — 600 ludzi, 34 więc bataljonów równa się zaledwie 19.000: J. Ogłobzju miał według dawniejszych źródeł moskiewskich co najmniej 24 bataljony; odliczając na chorych i straty w poprzednich bitwach czwartą część kompletu bataljonów moskiewskich, które nigdy mniej nad 1000 baguetów nie liczą, wypadnie, że Ogłobzju miał 18.000 — a zatem prawie tyle, co Derwisz pasza. Między 19.000 i 18.000 — ani żebyt mała różnica, by mogła wpływać na los bitwy szcze-

gólnie oipornej, bo Moskwa przeciwie bronila wzgórz Semeby, a Turcy byli stroną atakującą, co zawsze jest trudniej, aniżeli bronić. pr. R. D. P.). Wyparowany z pod Semeby, jenerał znalazł się nareszcie tam, zkad zaczął był kampanję, a mianowicie na wzgórsz Mocha Estater na samej granicy, które zajął dnia 29. czerwca. Wielkie pytanie zachodzi, czy uda się mu na nich utrzymać w razie, gdyby Turcy i z nich go wypędz zechcieli. Ostatnia bitwa jenerała z Turkami kosztowała 16 oficerów i 450 żołnierzy w zabitych i rannych.“

„Nie lepiej się powiodło i lewemu skrzydlu pod dowództwem jen. Tergukasowa. Jak widomo, jenerał ten z początku w marszu swym zwycięzkiem zajął kolejno Bajazet, Diadia i Sarp Ohanes (których nikt nie bronił, mógłby dodać autor: Suro Ohaes jest to klasztor ormiański św. Jana nad brzegami górnego Eufratu, o półtory mili na zachód od Diadina, a o 5 na wschód od Karakilis, leżącej także nad Eufratem pr. R. D. P.). Tu jen. Tergukasow był nieco przeszkodzony w dalszym swym pochodzie. Dowiedział się mianowicie w Karakilisie, że tłumy Kurdów z nad jeziora Wan ciągną na Bajazet, chcąc mu tyły zająć. Dla przeszkodzenia temu jenerał natychmiast z Karakilis wysłał oddziały pod dowództwem jen. Amiochwarowa, i wkrótce tem ostatni zmusił Kurdów do schronienia w górach Ala.“ (Ala Dagh z południa, a Aghri Dagh od północy tworzą dolinę Eufratu pr. R. D. P.)

„Pożbywszy się natrętnych Kurdów, j. Tergukasow ruszył dalej, zajął bez boju Alaszkiert z cytadela (Toprak-Kale) i Sejdakana (2 1/2 mile na zachód od Toprak-Kale). Wawozy ostatniego tego punktu, pomimo ich ważności, Turcy także opuścili bez boju. Ta nastąpiła przerwa w działaniach Tergukasowa, a wkrótce potem zupełna zmiana dekoracji. Tergukasow został naraz z dwóch stron zaatakowany. Od strony Delibaby uderzył na niego gwałtownie Muktar pasza, a od jeziora Wan znów Kardowie w liczbie 10.000 tył mu zajęli. Pierwsze spotkanie nastąpiło dnia 16. czerwca na wzgórszach Dram Dagh. Walczono zacięcie, lecz bitwa rzecz można na niczyją nie rozstrzygnęła się stronę, Moskałe albowiem utrzymali się w swych pozycjach. Gdy jednak nadciągnęła pomoc Muktarowi, uderzył ten wnet powtórnie. Miało to miejsce w dniu 21. czerwca, a uderzył Muktar tak gwałtownie, z takim impetem, że pekły nareszcie szeregi moskiewskie. Naprzód przysnęło lewe skrzydło moskiewskie, a za lewem poszło centrum i prawe. Straty moskiewskie były ogromne. Aby odczepić Muktara od Tergukasowa, który ledwie już dyszał, wybiegł z pod Karsu czempredziej p. Loris Melikow z Hejmanem w zamiarze uderzenia na Zewia. Nie powiodło się i tu wszakże. Część sił alaszera, z nim samym na czele, odciągnięta została wprawdzie od Tergukasowa, lecz okoliczność ta przyczyniła się właśnie do niepowodzeń samego Loris. Muktar bowiem wczas pospieszył na pomoc Zewinowi, i nie tylko z pod Zewina odparł dn. 26. czerwca Loris, ale jeszcze i pod Mjidudem pobit, i centrum moskiewskie musiało się cofać również jak skrzydła.

Główna kwatery Kirakbunar, 6. lipca. (Sztafeta do Eriwanu, zkad depesza odezta d. 9. lipca.)

Korpus jenerała Loris-Melikowa jest w pełnym odwrocie na granicy moskiewskiej. Cześć jego armji obrata drogą lewem brzegiem Kara-Uzaj do Zaimi, gdzie ma rzeczoną rzecz most się znajdując. Druga część cofała się prosto przez Kirakbunara do Aleksandropola. Podczas gdy jenerał Melikow stał jeszcze naprzeciw armji Muktara na stokach gór Sogani-Dagh, w ks. Michał przygotowywał już wszystko do odwrotu i materiały obciążony odesłał przez Karakdara. Sam w ksiągę udał się do Derelis. Główna kwatery Muktara znajduje się dziś o pięć angielskich mil od Karsu, a nasi oficerowie ordynansowi zmusili się swobodnie z dowódczą twierdzą Jutro wejziemy do Karsu.

Jutro armja Muktara otrzyma znaczne posiłki. Dca wojska jest znakomity. Mimo niesłychanych trudów i deszczów alowych, żołnierz jest pełen zapału.

Po bitwie pod Ardanez, stoczonej dnia 28. czerwca, Moskałe zniszczyli nie tylko tę miejscowosc, ale także wieś Kartas, Longoz i Gulesan; w innych zaś wsiach zabili przeszło 50 kobiet i dzieci, twierdząc że mieszkańcy brali czynny udział w walce.

Kronika.

Lwów d. 11. lipca

P. Herman Loeb, radca namiestnictwa otrzymał order żelaznej korony trzeciej klasy z uwołnieniem od taksy.

Rodzice i opiekunowie życzący sobie mię dożnych nauczyteli domowych dla uczniów szkół realnych, raczą się zgłaszać do wydziału Tow. „Bratniej pomocy“ słuchaczów akademii technicznej w zabudowaniu akademii ul. Ormiańska 1. 2 3 piętrowo.

Porządek dzienny XI. walnego zgromadzenia towarzyszywa pedagogicznego w Tarn polu.

Dnia 16. lipca 1877. Wieczorem o godzinie 8ej. Zebrania przedsięwzięte.

Dnia 17. lipca 1877. Rano, początek o godzinie 8ej. 1. Naczeństwo wakolekta (bu obrządków katolickich. 2. Zagajanie przez prezesa. 3. Sprawozdanie z czynności zarządu głównego, ref. dr. Władysław Zajęzowski. 4. Sprawozdanie ze stanu funduszów zarządu głównego, ref. M. Makowski. 5. Wybor komisji lustracyjnej dla funduszów zarządu głównego. 6. Wybor komisji lustracyjnej dla wydawnictwa Szkoły na rok 1877. 7. Wniosek zarządu głównego względem utworzenia funduszu na wydawnictwo podreżników dla nauczyteli szkół ludowych, ref. dr. Alfred Zgorzki. 8. Wniosek zarządu głównego w sprawie objęcia zakładu głuchoślepych we Lwowie na fundusz krajowy, ref. dr. Tofil Gerstmann. 9. Wniosek w sprawie szkół niedzielnych dla sług, ref. dr. Żuliński. 10. Odczyt p. Tadeusz Romanowicz: o zadaniach społecznych nauczyteli wiejskich. Po południu o godzinie 4ej. Ohazanie i wytyumaczenie telurjum, pomyśl ka. Głokiewicza, przez tegoż.

Dnia 18. lipca 1877. Rano, początek o godzinie 8ej. 1. Odczytanie protokołu posiedzenia I. 2. Odczytanie memoriału do w. Sejmu w sprawie reformy ustaw szkolnych, ref. Tadeusz Romanowicz. 3. Sprawozdanie o wnioskach zarządów oddziałowych, odczytanych się do spraw szkół średnich, ref. dr. Tofil Gerstmann. 4. Sprawozdanie o wnioskach zarządów oddziałowych, odnoszących się do spraw szkół

ludowych, ref. Tadeusz Romanowicz. 5. Odczyt dra. Szymona Szyrskiego: o sposobie nauczania historii naturalnej w szkołach ludowych. Po południu, początek o godzinie 4ej. Pogadanki z demonstracjami z zakresu pszczelnictwa i sadownictwa pod kierunkiem dra. Teofila Ciesielskiego.

Dnia 19. lipca 1877. Rano, początek o godzinie 8ej. 1. Odczytanie protokołu posiedzenia II. 2. Wybór prezesa i wiceprezesa. 3. Sprawozdanie komisji lustracyjnej. 4. Wybór 7 członków zarządu głównego. 5. Wniosek zarządu głównego w sprawie mianowania 4 członków honorowych, ref. dr. Wład. Zajęzowski. 6. Zamknięcie zebrania przez prezesa. 7. Odczytanie protokołu z posiedzenia III.

Z zarządu głównego towarzyszywa pedagogiczna. We Lwowie 10. lipca 1877.

Zygmunt Sawczyński, prezes, Dr. Władysław Zajęzowski, sekretarz.

Doniesienia policyjne. Dnia 11. bm. znalezione lańciska kielętkę do molienia zatyłowaną „Horae diurnae br. viriarii Romani“ i kaganiec mokna odebrał w polieji. — Tegó dnia oddano sądow. karnemu włościanina Jana Olearnika, który skutkiem nieostrożnej jazdy uszkodził w lewą nogę Tomassa Stutakle, rolnika z Grzybowic, i uwieziono wyrobnika Franciszka Makarskiego, który narzeczony Karszynie Chudzik tak mocno zbil i w głowę uszkodził, iż ją musiano oddać do szpitala. — W nocy na 12 bm. pokaleczyli się nosami w bóje Jakob Feduch i Jan Sadnicki; niebezpiecznie poranionego oddano do szpitala i wdrocono śledztwo karne. — Agent policyjny Fittner wyszedł i aresztował Michala Szpjen, który ościgając nocą popełnił rabunek na Znieśieniu za rogatką Żółkiewską w spółce z uwiezionym już także Janem Gronowiczem, kilkakrotnie za zbrodnie karany.

Stan powietrza. Dnia 12. lipca +15° R.

Kraków 8 lipca. Wczoraj odbył się tu ślub hr. Artura Potockiego z księżniczką Lubomirską. Na Wawelu połączył ręce młodej pary ks. Dunajewski. Ślub odbył się przywioicie, bez Japonczyków, Indjan i jenerałów na kozłach karat magnackich. Była to uroczystość rodzinna całej prawie naszej arystokracji, młodej parze towarzyszyła sympatja. Nie o nowożeńcach zatem, którym najszczerzej życzymy, ale o smutnym objawie serwilizmu, jakim nawkrót przesiałki „przeclini Krakowianie“, słow parę do was kreśle.

Od 3 miesięcy języki dam i panów krakowickich puszczone zostały w wielki ruch. Goręszkowo udzielało sobie wiadomości o młodej parze narzeczonych, wzdychano na samą myśl ujrzenia jej przed oltarzem. W ostatnich dniach przed ślubem języki pracowały z własnem zaparciem się, najdrobniejszy szczegół toalety panny młodej budził więcej zajęcia niż oblężenie Karsu. Przejście Moskali przez Dunaj stało się faktem drugorzędnym wobec kwestji czy pan młody będzie w fraku czy w kontuszku. Nadeszły nareszcie dzień uroczysty i przedwielki. Profesorowie uniwersytetu, kawiarki, urzędnicy, akusorki, członkowie akademii najmiejności, kelnerzy, Niemcy, żydzi, galicyjscy hrabiowie, szewcy, malarze i literaci — wszystkie to w butach, zrzewkach, łapciach i bosu biegło na Wawel. Bynek był pusty, wachman policyjny koło Panny Marji zrzemnął się z nądów, bo nawet chlebobawcy jego: ulicznicy i złodzieje ruszyli ku katedrze. Ale jak mógł jeden z melich znajomych Niemców: „Fiele było powalanych, aber malo wypranych.“ Tylko wysokie stonki lub znajomości z organistą katedralnym otwierały bramy kościoła i chór. U drzwi bowiem stał Cerber, który pierziami odpychał tłoczącą się publikę, pałł energiczne mówki i zakazywał poly chęć rażniej brać się do pracy. Nawet szanowni weterani, czyli jak ich mój sługa nazywa „wytyrani“, stanęli w całej paradzie. Coś dopiero mówić o tej posledniej arystokracji krakowickiej, co nie otrzymawszy na ślub zaproszenia, chciała choć widzieć jak się „prawdzyły“ pan teni. Smutnata to była jej dolal. Ze dwustu hrabiów do kościoła nawet nie wpuszczono, tak, że musieli pęchadzać się między powosami i koniom w zęb zagaład. Sam na własne oczy widziałem w pół ziny po ślubie jednego z hrabiów z oberwaną 70 od tustarka, która w skutek cisku u drzwi kościelnych skoczyła swój zytok ka smartwienia p. Lipę i kielęgo, zmuszonego znów na kredyt srobieć i tręć, bo jak tu niewygodnie p. hrabiemu. — Ocy! ten wczorajszy i dziejszy wszyscy tylko mój o ślubie, nawet kelner z hotelu „pod rósą“ kazał mi czekać godzinę na rosbratel, gdyż zajęty był opowiadaniem o ślubie pana krzeszowickiego.

Lech fart na stronę. Nic więcej upokarzającego nie zdarzyło mi się widzieć. Ludzie inteligentni, i wspani niczem się nie sąjmowali tylko ślubem. Zr. awoło mi się, że jestem w gronie lokajów, którzy z swoich panach opowiadają. Ludzie, którzy z ap. a spoliągają na najszlachetniejsze czyny, i którzy z powięca słów parę dla najzaciejszej sprawy, tu a kazał uliczników i małomiejskich plotkarek oddawali się z całą rozkoszą opisowi faktu przyjemnego dla nowożeńców i ich rodzin, lecz bądź co bądź obojętnej dla ogółu.

Najlepszym wyrazem tego obrzydliwego serwilizmu był artykuł Casusu. Całe pół szpały tego politycznego dziennika poświęcono sprawie ślubu, dziennika, co pomija milczenie tysiące szlachetnych i godnych znaczenia faktów. Na watepie tego artykułu wyrozumiał, że dzień dzisiejszy był dla Krakowa uroczystym. — Kraków miał wprawdzie swoje dnie uroczyste, miał ich nie mało. Nie sięgając czasów pełnych chwały, obchodów zwycięstw Rzeczypospolitej, koronacji jej królów, miał starą gród i półżjętne światło i wspaniałe chwile. Uroczysty to był dzień dla niego, kiedy Kociuszko składał w murach jego przysiągę; uczęsty to był dzień, kiedy przyjmowano księcia Józefa! A wobec tych wielkich, tych wiekopomych w dziejach jego wypadków, czemuż ślub jednego magnata, oo obchodzi tylko bliskich jego krownych i przyjaciół. Szczęściem, że liberja nczona przez redaktorów Casusu nie stała się jeszcze ublonez ogólni dziennikarzy polskich.

Pan Koszian, jak wiadomo, pustek w kieszeni nie lubi. Zasała ta uczynia p. Niedzielskiego dyrektora Towarz. muz. miesięcznika narodowym. Pan N. podjął się urządzić wianki w wilej 5. Jana i dla rozmaitych powodów odstąpił je na następującą sobotę. Wszystkie stare panny ciekawe jak te wianki wyglądają, dobyły nigdy nie rdzewiejące oręsz, tj. języka i sprysmerzywały się z Casusem rzęcały natomiast na biednego dyrektora. Pan Koszian ostatecznie w swoim głębokim artykule sądził się, aby wianki odbyły się w poniedziałek, leca broń Boże nie w sobotę. A wiecie dla czego? Bo w sobotę (w dzień teatralnego przedstawienia) byłoby pustki w teatrze, oręz pustki w kieszeni redaktora-dyrektora, a tamu tylko pustki w głowie nie przeszkadzają.

Strężyk.

Kraków 11. lipca. Nowo mianowany marszałek sejmowy hr. Ludwik Wodński, który od kilku dni bawił w naszym mieście z powodu ślubów hr. Artura Potockiego i hr. Antoniego Wodńskiego, wyjechał wczoraj wieczór do Tarnyza. O ile nam wiad

